

Драгана И. Радовановић¹
Институт за српски језик САНУ
Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
Филозофски факултет
Катедра за српски језик и књижевност

ИЗ МОРФОЛОШКЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ ГОВОРА СТАРЕ МОЛДАВЕ У БАНАТСКОЈ КЛИСУРИ²

– Извештај са терена –

Будући да Стара Молдава припада једном од микроареала банатских клисурских говора, који је у дијалектолошким расправама различито одређиван у погледу дијалекатске припадности, у раду се као прилог проучавањима јужнијих говора у румунском Банату и њиховом прецизнијем ситуирању, а на основу најновијих теренских записа, указује на поједине важније морфолошке особености овог говора.

Кључне речи: говор Старе Молдаве; клисурски говори; српски говори у румунском Банату; морфологија; косовско-ресавски дијалекат; смедеревско-вршачки дијалекат.

0.1. У подножју југозападног огранка карпатских планина, дуж леве обале река Дунава и Нере па све до Ђердапа, смештена је област Горње или Банатске клисуре. Српски живаљ у Банатској Клисури настањен је у местима Лесковица, Златица, Луговет, Соколовац са Базијашем, Дивич, Белобрешка, Радимна, Српска Пожежена, Мачевић, Стара Молдава, Љубкова и Свињица (Станојловић, 1938, стр. 7–9).³

---

¹ draganailija@gmail.com

² Рад је настао у оквиру пројеката *Дијалектолошка истраживања српског језичког простора* (178020), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и пројекта *Истраживања историје и културе Срба у Румунији* који се реализује у оквиру Научног центра при Савезу Срба у Румунији.

³ На основу записа Миленка Филиповића (1958), становништво Лесковица, Луговета (Ланговета), Златице и Соколоваца територијално припада Банатским Херама.

0.2. Досадашња дијалектолошка литература сагласна је у начелном, угрубом ситуирању клисурских говора, према којој се разликује свиничка зона која без сумње припада тимочко-лужничком говорном типу, и друга зона која је и данас несумњиво некомпактна, а која у себе укључује особености двају дијалеката, смедеревско-вршачког и косовско-ресавског. Припадност једном, односно другом дијалекту у дијалектолошким расправама одређује се у дијахроној перспективи, а неретко и према томе којим типичним особинама се даје примат.

0.3. Према одређењу Милета Томића, сви клисурски говори, подразумева се изузев Свинице, припадају косовско-ресавском дијалекту, с напоменом да „нису ни то идентични говори“ и да су разлике „споредног карактера“. У начелу, он их дели на две подгрупе, и то на пољадијске говоре и на праве клисурске говоре, при чему као основни критеријум поделе узима спорадичну употребу „дугоузлазног акцента“ у пољадијској⁴ зони, за разлику од осталих клисурских говора где су сачувани само силазни акценти. Према овоме, говор Радимне спада у праве клисурске говоре. (Томић 1987, стр. 311). У постхумно објављеној Ивићевој класификацији српских дијалеката, смедеревско-вршачки говори у српском југоисточном Банату настављају континуитет до румунске границе „па и преко ње у Банатској Клисури, која у целини спада овамо“ (2009, стр. 102). С. Милорадовић, рачунајући на дијахрону равн, говор клисурске Белобрешке сврстава у смедеревско-вршачки дијалекатски комплекс, уз присуство маркантнијих косовско-ресавских одлика (Милорадовић, 2007, стр. 578–579).

0.4. Будући да је и Стара Молдава у румунском Банату на мапи српских говора сврстана у групу тзв. клисурских говора, у дијалектолошким расправама у погледу дијалекатске припадности различито одређиваним, у раду се као прилог проучавањима јужнијих говора у румунском Банату и њиховом прецизнијем ситуирању, а на основу најновијих теренских записа⁵, указује на поједине маркантне морфолошке особености овог говора.

---

⁴ У српском југоисточном Банату насеља Згајица, Избиште и Уља територијално припадају Пољадији (Филиповић, 1958, стр. 13).

⁵ У Банатској клисури сам у јуну 2017. године обавила петодневна истраживања. Материјал који доносим у овом раду извештајног је и прелиминарног карактера, будући да је добијен на основу обављених разговора са двама информаторкама. Дијалекатски транскрипт чини осам сати аудио-записа.

0.5. Не испуштајући из вида претходно, не треба заобилазити ни чињеницу да је ургентна потреба да се подробно забележе и маркирају дијалекатске особине сваког месног говора српског живља у Румунији, чиме би се обезбедило прецизније ситуирање неких од ових месних, посебно контактних говора и омогућио бољи увид у лингвогеографски распоред појава, посебно када знамо да периферија понекад може пружити више него савремена матица појединих дијалекатских комплекса. Уз све то, стручњаци стално упозоравају на висок степен узнапредовања балканистичких одлика у српским говорима у Румунији, а нису ни занемарљиви изванлингвистички фактори који леже у стопи убрзаног смањења удела српског становништва у односу на укупан број румунског становништва (уп. и Радовановић, 2017, стр. 1).⁶ С тим у вези, а имајући у виду да са терена овог микроареала досад имамо потпуније податке из Радимне – комплетан монографски опис са дијалекатским текстовима (Томић, 1987) и да је говор Белобрешке у основи ситуиран (Милорадовић, 2007), сваки, па макар био то и фрагментарни опис и једног пункта са датог терена може бити драгоцен за прецизирање одређених појединости и наговештаје простирања важнијих изоглоса.

1.1. Однос меких и тврдих основа у Ијд.именица мушког рода поремећен је у корист наставака тврдих основа тако да се *-ом* проширило и на именице са (некадашњим) меким консонантом у основи: а) опкџли га *кџнцом*, па опкџлу са тџм црнџм *кџнцом* док не дџђе овај с *мртвџцом*, с тџм *банчџћом*, поред: сас тџм *цџћем*; б) и с тџм *пешкџром*, ти да се мџже сес *мџдом*, и џндак је вџжем рџке с јџднџм *плџтном*. Аналитичку форму илуструје пример: окџди с *тџјман*.

За именицу *пут* у сакупљеној грађи располажем једино потврдама с наставком *-ем*: тако је умирао свет *путем*, да *путем* да пије. У Радимни је потврђен само један пример за облик ове именице и то с истим наставком *-ем* (Томић 1987, стр. 373), и у говору источне Шумадије регистрована су оба наставка (Бошњаковић, 2012, стр. 27–28). На другој страни у Ђердапској клисури потврђена је форма с наставком *-ем*, као и у говору Батовца код Пожаревца (Бошњаковић, 2009, стр. 39).⁷

---

⁶ Примера ради, доступни су нам подаци пописа према којем је у Старој Молдави 1992. године било 15,1% Срба, а већ према попису из 2002. године 12,3%, што значи да се за 2,8% смањио број српског живља у овом насељу (Степанов, 2006).

⁷ М. Стевановић констатује да је облик *путем* у народном језику обичнији ако се именица *пут* употребљава у просекутивном значењу. У свим другим случајевима чешће је *-ом* (Стевановић, 1975, стр. 197).

Уопштавање наставка *-ом* код именица са (некада) меким сугласницима потврђено је и у Радимни (Томић, 1987, стр. 371) и у Белобрешки (Милорадовић, 2007, стр. 576). Наставак *-ом* забележен је и у суседном југоисточном српском Банату у говору Банатских Хера (Ивић, 1958, стр. 334), као и у говорима источне Шумадије где превагу такође има наставка *-ом* (Бошњаковић, 2012, стр. 28). У Батовцу код Пожаревца такође превладава наставка тврде основе, уз напомену да у говору деце репартиција наставака иде у корист стандарда (Бошњаковић, 2009, стр. 38). На другој страни, у главнини косовско-ресавских говора уопштен је наставка *-ем* (Симић, 1972, стр. 226), док у говорима ђердапске зоне забележени примери показују да је углавном очувана репартиција двају наставака, уз продор аналитичке форме (Пецо, 1972, стр. 204).⁸

Уопштавање наставка *-ом* има шири домашај у српским дијалектима Оно је захватило главнину шумадијско-војвођанских и смедеревско-вршачких говора, а среће се и у говорима динарског терена (Бошњаковић, 2012, стр. 28). У погледу уопштавања једног или другог наставка на овим просторима, у стручној литератури различита је интерпретација појаве. Према Р. Симићу ради се о динарском наносу (1987, стр. 226), а С. Реметић сматра да се не ради о утицајима са стране него да је појава „плод паралелног“ и међусобно независног развитка што поткрепљује тврдњом о непрекинутом континуитету појаве која је посведочена од Груже до Ловре и српских говора смедеревско-вршачког типа у Румунији (Реметић, 1985, стр. 223).

1.2. Углавном је очувана репартиција множинских форманата *-ов/-ев-* код једносложних именица мушког рода. Формант *-ев-* јавља се иза (некада) меких сугласника: па имâ онê *ипицѐве* такò, да имâју *мўжеве*, цйгани удãрали у тй *кошѐви*; али и: па òндак се намѐшту *нòсєви*. Формант *-ов-* забележен је код једносложних именица мушког рода: се прãли *прãгови*, дòђу ти дѐца, зѐтови, и тò. Према овоме јасно се показује да уопштавање наставка тврде промене у множинској парадигми у говору Старе Молдаве заостаје за оном у инструменталу једнине. Тенденција није непозната ни у другим сродним говорима, будући да се формант *-ев-* присутан у свим падежима одупире аналошкој нивелацији (Реметић, 1985, стр. 227). Супротно налазима у Старој

---

⁸ Оваква географија наставка у инструменталу једнине уклапа се у раније оцртан ареал севернијих косовско-ресавских говора (Ивић, 2009, стр. 95–96), те да фреквенција *-ем* опада идући од југа ка северу (Бошњаковић, 2009, стр. 39).

Молдави, у Радимни уметак *-ов-* потискује *-ев-* независно од сугласника иза којег стоји (Томић, 1987, стр. 372). На другој страни, у српском Банату у говору Банатских Хера се код именица меких основа чува проширење *-ев-* (Ивић, 1958, стр. 335), што продужава смедеревско-вршачки ареал и на источну Шумадију (Бошњаковић, 2012, стр. 30). У говору Батовца код Пожаревца дистрибуција ових форманата је правилна, што одговара стању у суседним зонама (Ареал в. у: Бошњаковић, 2009, стр. 39).

1.3. У говору Старе Молдаве у генитиву множине именица м.р. располажем потврдама за наставак *-а*, *-и* *-ију*, с тим да се овај последњи везује за ограничен круг лексема: пўна кўћа *новѝца*, *тилийћа*, нѝсимо овѝ грање од *ѝраха*, такѝ од *лийпе* и од *ѝраја*; накѝту се *мрѝви*; из овѝ дѝсет *прстѝју* мојѝ и његѝви; и у ср.р. наставак *-а*: двѝ *парчѝта*, *преко пѝља*. Код именица женског рода бележила сам наставке *-а*, *-и*, *-у*: петнѝес до двѝес *овѝца*, *свѝња*, *мѝрви*, ѝшле испод *сўкања*; стѝ педесѝт *тѝрти*, на овѝ дѝсет *мѝрки*; ѝдма од мѝли нѝгу не водѝла мѝма.

1.4. У акузативу множине јавља се наставак *е* (и доследно с алтернацијом *к* у *ц*): па смо прѝили вѝ кѝжете тѝ *душѝце*, *ўзму барјѝце*, се прѝву *Тўрце*, ѝни не вѝрују у *сѝнце*. Облици с алтернацијом сугласника одликују говор Радимне (Томић, 1987, стр. 373), говор Банатских Хера (Ивић, 1958, стр. 335), говоре источне Шумадије (Бошњаковић, 2012, стр. 36) и спадају у изразите одлике главнине косовско-ресавских и смедеревско-вршачких говора (Ивић, 1997).

1.5. У дативу, инструменталу и локативу множине именица мушког и средњег рода превагу има наставак *-има*: вѝтали су овѝ мѝји са *ро итељима*, ѝни брзо престѝвили *мртвѝцима*, чѝтворо с *барјѝцима*, с онѝма *гребѝнима* изгребѝ се. У ограниченом броју лексема јавља се и наставак *-ма*: се дѝду свѝма *љўдма*, рѝдѝли с *кѝњама*, смо ѝшли с *кѝлма* за јѝгодице. Да је процес балканизације у току потврђују примери у којима се наместо инструменталног облика јавља општи падеж: мѝму је извѝо са *трубѝчи*, јѝ прѝчам са *мртвѝци*.

У Радимни су такође потврђени наставци *-има*, *-ма*, с тим да се код именица средњег рода јавља и облик старог локатива – тип у *села*, а форма инструментала у којој се јавља општи падеж није забележена (Томић, 1987, стр. 373, 377). За говор Белобрешке констатовано је да је код именица сва три рода јака тенденција ка синкретизму падежа и да се поред једначења датива и инструментала, «локатив често изједначава са генитивом (скраћено *-а*)» (Милорадовић, 2007, стр. 576). Говор

Банатских Хера има изједначен датив и инструментал множине с наставком *-ма*, као и локатив и генитив на *-а*, а у говору источне Шумадије присутна су оба наставка, и облици на *-и* и *-ама* (тип *јајама*) (Бошњаковић, 2012, стр. 38–39, 55). У говору Батовца доминира наставак *-има* над наставком *-ма* (Бошњаковић, 2009, стр. 40), а у Ђердапској зони потврђен је само наставак *-ама* и општи падеж, уз спорадичну употребу наставка *-има* (Пецо, 1972, стр. 206) у средњем роду.

1.6. Поред облика с наставком *-ама* (да погоре *по кућама*), добро је потврђено познато обличко једначење генитива и локатива множине: ја-сам рāдїла као кўварица *по свāдба*, метнўли тāј глōг бїло би обїчно *по кўћа*, обїчно *по кўћа* стāвљали су камāру, девојке идў *по кўћа* па трāжу, а пōсле је йшла *по свāдба*.

Исто је забележено у Радимни (Томић, 1987, стр. 379) и у говору Белобрешке (Милорадовић, 2007, стр. 576). Стари облици одлика су говора источне Шумадије (Бошњаковић, 2010, стр. 76). Из Ђердапске зоне не располажемо податком за ову појединост (Пецо, 1972), а у говору Батовца код Пожаревца ови су примери ретки (Бошњаковић, 2009, стр. 41–42).

1.7. У Старој Молдави у дативу и локативу једине именица женског рода на *-а* господари наставак *-и*: кāжем мāми, ѓнда стāву тō бāби, и кāжем мојōј снāји, ја-нōсим мāтери, и се подēли девојки, кўпиш девојки штā ти носїла тў вōду, трēбали да дāду плāтно и свекўви и зāви; поред усамљеног примера: а јā лўљам сāt у колēвке овољико мāло.

Исто стање забележено је у Радимни (Томић, 1987, стр. 378), као и у главнини у смедеревско-вршачких говора на српској страни – у говору Банатских Хера (Ивић, 1958, стр. 335), говорима источне Шумадије (Бошњаковић, 2012, стр. 66–67). У говорима Ђердапске зоне потврђена је напоредна употреба наставака *-и* и *-е* (Пецо, 1972, стр. 205). У говору Батовца код Пожаревца доминира наставак *-и*, уз одсуство сугласничке алтернације (*мајки*), с напоменом да се типичан косовско-ресавски наставак *-е* јавља спорадично и то само у говору најстаријих информатора (Бошњаковић, 2009, стр. 41).

1.8. Формант *-ет-* јавља се код именица које у стандарду имају обавезно или факултативно проширење: опēt нēшто *детētу* тēm дāш, са мојїм *детētом*, сākријеш са мојїм *детētом*; изишō из бўрета онōга, бїје преко дўнета, дāјē кавўрму од

јагњета; као и: буре од дрвета, имали су те лађице о *дрвета*, до тога *дрвета* су праили те, убацим два *јагњета*.

1.9. Суплетивну множину на *-ићи* (иначе, одлику главнине смедеревско-вршачких говора) илуструју примери: *унучиће* тад сам имала, имала *пилиће*; и с формантом *-ад*: пример се прайло *клубаде*.

1.10. У грађи су се нашли само примери у којима се чувају наставци старе промене именице *мати*: то-ми је од *материне* странѐ, *мати* Божидарка, *мати* му се преудала, и посе сам пратила *матер*, овај држим такò мојѐ *матере*.

За разлику од облика именице *мати*, именица *кћи* јавља се само са суфиксом *-ка* и деклинира се по *-а* промени: а *ћерка* је била òвдѐна нѐгде ùдата, мòја *ћерка* узѐла од брàта, дòђе *ћерка*, нѝје знàла да му *ћерка*, или сѝну или *ћерки*, нѝје тѐла мòја *ћерка*.

1.11. Именице *деца* и *браћа* неретко у дативу и инструметалу множине добијају множинске наставке: нѝје бѝло *децама*, и то им дàмо *децама*. Исто је и у Радимни (Томић, 1987, стр. 381), у говору Банатских Хера (Ивић, 1958, стр. 334), источној Шумадији (Бошњаковић, 2012, стр. 78), ђердапским говорима (Пецо, 1972, стр. 206) и у Батовцу крај Пожаревца (Бошњаковић, 2009, стр. 41).

1.12. Именица *врата* у говору Старе Молдаве показује недоследну припадност групи именица плуралија тантум: а мòј сѝн кàже седѐо *крај врати*; п о р е д: кад су отворѝли *врата*.

1.13. Именица *сан* јавља се с непостојаним *а*: и нѐколико *сàна* мѐне ми се то показѝвàло; и деминутивна образовања: тѝ *сàнци* јел мѐне ми се преказѝвàло, òни не вѐрују у *сàнце*.

2.1. У облицима личних заменица за 1. и 2. једнине у сразмерно већем броју примера присутан је облички синкретизам Г=Д=А=Л дужих форми: такò *код мѐне*, *без тѐбе* не постојѝ, *код тѐбе* пр̀во идѐ, к̀ј је *оздò тѐбе*; *мѐне* је умр̀ла свекр̀ва и свѐкар, овò је *мѐне* праила мàма, баш *мѐне* се преказѝвàло, òндак òна *тѐбе* ти дàјѐ, одаклѐ ти *тѐбе* тò; ја-спр̀емим да имàм за *мѐне*, а *мѐне* тàта т̀ко, не дѝгне *мѐне*, т̀рали *мѐне*, неће баш *мѐне* да удàри тр̀сак, ја за *мѐне* кàжем, òни дошлѝ за *мѐне*, гл̀да у *мѐне*, *мѐне* срамòта; п о р е д: онò што ми мѐн снѝмàле у Буку̀ље, и мѐн ће да посѐк̀у.

2.1.1. У дативу су забележени и облици на *-и*: *мени* Живка дaлi, *мени* се чинiла, ја-сам *мени* оставила; сипај још кафе *теби*, *теби* је клањам ти.

2.2. У говору Старе Молдаве веома су фреквентне дативске и акузативске енклитичке заменице *ни*, *ви*, *не ве*: и нећу ни да *ви* кажем шта сам сањала, кума-Љуба она свè тò *ни* давала, од мали нòгу *не* водила мама. Шири ареал в. у: Бошњаковић 2012: 99–100.

2.3. У говору Старе Молдаве у употреби је енклитика у дативу једине *ју*: а дошла *ју* и зава, та баба Катарина се звала и *ју* кажем, да *ју* Бòг прòсти, тò да *ју* ставу у уста. Енклитика *ју* типична је за косовско-ресавске говоре, али и источније смедеревско-вршачке говоре (Бошњаковић, 2012, стр. 102).

2.3.1. У грађи се нашла и потврда призренско-тимочке енклитике *ги*: најбоље да су трй кумач'е, тòј *ги* бiра, каже сaде да си *ги* пèвала. Будући да се јавља и у источној Шумадији, Ж. Бошњаковића (2012, стр. 106) упозорава на домашај миграционих кретања појединих струја.

2.4. Упитна-односна заменица *ко* у Старој Молдави гласи *куј* или *кој*: и кyј iма највише, бèжи тi кyј те узiмо у обзир, кyј би се сèтио, и тò кyј вèже тај мòра, ја-реко кyј ди си ме водила, кyј ју бiо òтац, кyј те крстио, да не вiду òни кyј си; и шта кòј iма.

Наведени облици познати и су источнијим пунктовима источне Шумадије, ближим косовско-ресавским говорима (Бошњаковић, 2012, стр. 109).

2.5. У Старој Молдави у употреби су несажете форме присвојне заменице за мушки и средњи род: код *мојèга* сiна кад је бiо, из *мојèга* бунара, јèдно *мојèм* брату, *мојèм* сiну посèбан, па дaј *мојèм* брату, *мојèм* дèди за дyшу, то-сам ја *мојèм* детету, сањала сам *мојèга* мyжа сaд.

2.6. Присвојна заменица за 3.л. ж.р. има овакве облике: тò је *њèн* отац, код те *њèне* свекрве; она рaдiла и сас *њезиним* децама; кад је умiро *њòјзин* свèкар, кад ју *њòјзи* то осèкла; а дошла ју и зава *њòна*, *њòне* унyке баба је умрла, и iди намèни *њòјном* мyжу, па ништа то је *њòјно*.

Грађа показује да су у говору Старе Молдаве у употреби типичне косовско-ресавске аналошке форме (добијене према *њој* + *ан*), забележене и у Радимни (Томић,

1987, стр. 391), а познате и појединим пунктовима у источној Шумадији (Бошњаковић, 2012, стр. 164).

2.7. У заменичко-придевској промени у ДИЛ јд. м и ср. р. и иза тврдог сугласника над наставцима *-ом* и *-им* доминира наставак *-ем*:

а) сáмо носила *тѐм* човѐку, да му не бѹде прљава вѹда *онѐм*, и овѐм мушкарцу даш, се дајѐ пешкире *сва̀кем ма̀лем* ч'овѐку; и ђндак је вѐжем рѹке с *једнѐм* платном, колачиѐе с *тѐм* банчиѐом, па опкѹлу са *тѐм црнѐм* кѹнцом, и с *тѐм* пешкиром; али млѹго сам кѹвала по *цѐлѐм свакоја̀кем тѐм* свѐту, по *тѐм* су знáли, да му [мртвацу] не бѹде прљава вѹда, *онѐм*; б) ђн је бѹо сас *тѹм* шѐф, да се с *тѹм дрѹгим*; са *мојѹм* детѐтом, то је сес *мр̀твим*; в) ѹди намѐни *њѹдјном* мѹжу, казѹран у *једнѹм* мотѐлу; и: мојѐм сѹну.

Овакав однос наставака слаже се са Томићевим налазима у Радимни (1987, стр. 394). Превага наставка *-ем* забележена је у Белобрешки (Милорадовић, 2007, стр. 576) и на српској страни у Батовцу (Бошњаковић, 2009, стр. 49). У говору Банатских Хера на стрпској страни, према Ивићевим налазима *-ем* је углавном узело превагу у облицима показних заменица, док је код осталих придевских заменица *-им* сасвим обичније (1958, стр. 337).

2.8. У дативу и локативу једнине придевско-заменичке промене једнине женског рода на досад обрађеном узорку грађе превагу има наставак *-ој*: каже мојѹј ћерки, кажем мојѹј снаји, показа онѹј жѐни, да се да за здравље *нѐкој* тѐјки; и: то прићáла *мојѹм* ма̀ми.⁹

3.0. У 3. лицу множине орезента код глагола свих врста доминира наставак *-ду*: и тѹ лѹди *идѐду*, и *пѹђеду* ђни; па ма̀жеду зѐмље, ђни *кѹљеду* јагáнце, *кѹваду* кѹварице, и нáрѹд свѹ се *сакѹпљаду*, седѹ ба̀ба и свѹ *спрѐмаду* тѐ, овѐ дрѹге *гледáду*, да се само решѐтаду, *дајѐду* у субѹту; сва̀ке недеље мѹмци *извѐдеду* у кѹло; и: *причају* сáмо, мушкарци *сигрáју* кáрте; на ѹку *мѐреду*; да се *закѹтиду* свѐ мртвáци, пѹсле се лѐпо *ста̀веду* стѹлњаци, и жѐне *пра̀веду* крѹфне, штрѹдле, *ва̀деду* кѹнци, *спрѐмеду* ствáри свѐ, *напра̀веду* кола́че, се *дочѐкаједу* кѹмови.

---

⁹ Наставак *-ом* има шири домашај на смедеревско-вршачком терену. Арeал в. у: Бошњаковић 2012, стр. 140 и Реметић 1985, стр. 272–275.

3.1. Код глагола седме и осме Белићеве врсте неретко се јавља и наставак -у: где се *вїду тў* се завџлу, да се *сакўту* дѣца, на сѣлаш се *скўту*, а ђни *мѣру* ђвце то-на ђко, да се *не вїду* стѣкла, ђбично *пѣлу*, девојке *нѢсу*, свѣ и се *закїту* и прѢзѢри код нѣс.

4.0. На основу приказаних морфолошких појединости стиче се утисак да превагу односе косовско-ресавске особености (и то оних севернијих косовско-ресавских говора) у односу на супстратске смедеревско-вршачке специфичности. Међутим, за озбиљније закључивање, у перспективи ће бити неопходно обрадити целокупан материјал којим располажемо из овог пункта (и пунктова у непосредном суседству), како би се са још потпунијим инвентаром и других важнијих дијалекатских појединости прецизније ситуирао говор Старе Молдаве у зони клисурских говора.

Литература

Бошњаковић, Ж. (2009). *Из морфосинтаксе говора села Батовца (код Пожареваца)*. Зборник Матица српске за филологију и лингвистику ЛП/2, Матица српска, Нови Сад, стр. 37–57.

Бошњаковић, Ж. (2012). *Морфолошке особине говора источне Шумадије*. Српски дијалектолошки зборник LIX, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, Београд, стр. 1–381.

Ивић, П. (1958). *Место банатског херског говора међу српским дијалектима*, у студији: Банатске Хере, Војвођански музеј, Посебна издања, Нови Сад, стр. 326–353.

Ивић, П. (2009). *Српски дијалекти и њихова класификација*. Нови Сад: Издавачка књијарница Зорана Стојановића.

Милорадовић, С. (2007). *И ракију пијем сас медом*, *Probleme de filologie slava XV*, Timisoara, Universatitea de vest din Timisoara, Catedra de limbi si literature slave, Темишвар, стр. 573–579.

Пецо, А. (1972). *Говор Ђердапске зоне(фонетско-морфолошке особине)*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XV/1, Матица српска, Нови Сад, стр. 177–210.

Радовановић, Д. (2017). *Теренски записи из Ченеја у румунском Банату*, Зборник радова са међународног научног скупа *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничком срединама и/или прериферним областима* одржаног у Темишвару 14.10–16.10.2016. године, Исходишта 3, Центар за научна истраживања при Савезу Срба у Румунији–Западни универзитет у Темишвару, Темишвар, Филозофски факултет Ниш, Темишвар–Ниш, стр. 345–357.

Реметић, С. (1985). *Говори централне Шумадије*. Српски дијалектолошки зборник XXXI, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик САНУ, Београд, 1–355.

Симић, Р. (1972). *Левачки говор*. Српски дијалектолошки зборник XIX, Београд, 1–618.

Станојловић, А. (1938). *Монографија Банатске Клисуре*. Петровград.

Стевановић, М. (1975). *Савремени српскохрватски језик, Граматички системи о књижевнојезичка норма*, књ. I, Београд.

Степанов, Љ. (2006). Статистички подаци о Србима у Румунији. *Темишварски зборник* 4, Нови Сад: Матица српска, 9–31.

Томић, М. (1987). *Говор Радимаца*. Српски дијалектолошки зборник XXXIII, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд, стр. 1–473.

Dragana I. Radovanović
Institute for the Serbian Language SASA
University of Priština in Kosovska Mitrovica
Faculty of Philosophy
Department of Serbian Language and Literature

**ABOUT MORPHOLOGICAL PROBLEMS OF THE SPEECH OF MOLDOVA
VECHE IN BANATSKA KLISURA (Clisura Dunării)**

– Field Report –

Moldova Veche is a micro area of speech in Banatska Klisura (Clisura Dunării) which is a subject of disputes in dialectology. As a contribution to the study of southern speeches in Romanian Banat the paper analyses some significant morphological features of this speech by using the materials collected and recorded in the given area.

Key words: speech of Moldova Veche; gorge speech; Serbian speech in Romanian Banat; morphology; Kosovo-Resava Dialect; Smederevo-Vršac Dialect.